

Zbiór Orzeczeń

Sprawa T-616/15

Transtec przeciwko Komisji Europejskiej

EFR – Państwa AKP – Umowa z Kotonu – Program wspierania inicjatyw kulturalnych w portugalskojęzycznych państwach afrykańskich – Kwoty wypłacone przez Komisję na rzecz podmiotu odpowiedzialnego za finansowe wykonanie programu w Gwinei Bissau – Odzyskanie w wyniku audytu finansowego – Potrącenie wierzytelności – Proporcjonalność – Bezpodstawne wzbogacenie – Odpowiedzialność pozaumowna

Streszczenie – wyrok Sądu (pierwsza izba) z dnia 3 lipca 2018 r.

1. *Postępowanie sądowe – Skarga wszczynająca postępowanie – Wymogi formalne – Określenie przedmiotu sporu – Zwięzłe przedstawienie powołanych zarzutów – Sformułowanie żądań skarżącego w sposób jednoznaczny*

[regulamin postępowania przed Sądem, art. 76 lit d)]

2. *Skarga o stwierdzenie nieważności – Akty podlegające zaskarżeniu – Pojęcie – Akty wywołujące wiążące skutki prawne – Decyzja o pozasądowym potrąceniu długów z wierzytelnościami wydana przez Komisję – Włączenie – Skarga mająca również na celu ustalenie nieistnienia wierzytelności względem skarżącego – Dopuszczalność – Przesłanki*

(art. 263 TFUE; rozporządzenie Rady nr 215/2008, zmienione rozporządzeniem nr 370/2011)

3. *Akty instytucji – Wskazanie podstawy prawnej – Obowiązek – Zakres – Pominięcie niestanowiące naruszenia istotnych wymogów proceduralnych – Granice – Możliwość ustalenia w oparciu o inne elementy aktu*

(art. 288 akapit czwarty TFUE)

4. *Współpraca na rzecz rozwoju – Projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju w krajach AKP – Rozporządzenie finansowe mające zastosowanie do dziesiątego Europejskiego Funduszu Rozwoju – Rozporządzenie nr 215/2008 – Ustalenie wierzytelności – Odzyskiwanie – Weryfikacja istnienia i wysokości długu oraz warunków jego wymagalności – Uprawnienia dyskrecjonalne Komisji – Kontrola sądowa*

(rozporządzenie Rady nr 215/2008, zmienione rozporządzeniem nr 370/2011, art. 63 ust. 1, art. 65 ust. 2)

5. *Współpraca na rzecz rozwoju – Projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju w krajach AKP – Kwoty wypłacone przez Komisję na rzecz podmiotu odpowiedzialnego za finansowe wykonanie programu wdrożonego przez Europejski Fundusz Rozwoju – Odzyskanie w wyniku audytu finansowego – Naruszenie zasady proporcjonalności – Przesłanki*

(rozporządzenie Rady nr 215/2008, zmienione rozporządzeniem nr 370/2011)

6. *Skarga o stwierdzenie nieważności – Akty podlegające zaskarżeniu – Pojęcie – Akty wywołujące wiążące skutki prawne – Sprawozdanie z audytu dotyczące umów finansowanych przez Europejski Fundusz Rozwoju – Akt przygotowawczy*

7. *Prawa podstawowe – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Prawo do obrony – Prawo do bycia wysłuchanym – Zakres*

[Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 41 ust. 2 lit. a)]

8. *Akty instytucji – Uzasadnienie – Obowiązek – Przedmiot – Zakres – Decyzje indywidualne*

(art. 296 TFUE)

9. *Prawo Unii Europejskiej – Zasady – Zasada zakazu bezpodstawnego wzbogacenia Unii – Pojęcie*

10. *Współpraca na rzecz rozwoju – Projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju w krajach AKP – Kwoty wypłacone przez Komisję na rzecz podmiotu odpowiedzialnego za finansowe wykonanie programu wdrożonego przez Europejski Fundusz Rozwoju – Odzyskanie w wyniku audytu finansowego – Decyzja o pozasądowym potrąceniu wydana przez Komisję – Stwierdzenie nieważności tej decyzji o potrąceniu przez Sąd – Obowiązek zwrotu kwoty spornej wierzytelności z powodu bezpodstawnego wzbogacenia Unii – Brak*

11. *Odpowiedzialność pozaumowna – Przesłanki – Rzeczywista i pewna szkoda spowodowana bezprawnym działaniem – Przesłanki kumulatywne – Stwierdzenie nieważności niezgodnego z prawem zaskarżonego aktu – Stosowne zadośćuczynienie za krzywdę*

(art. 340 akapit drugi TFUE)

1. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 46)

2. Sądy Unii mogą rozpatrywać skargi na podstawie art. 263 TFUE, gdy zaskarżony akt zmierza do wywarcia wiążących skutków prawnych, które wykraczają poza wiążący strony stosunek umowny i prowadzą do wykonywania prerogatyw władzy publicznej przyznanych instytucji działającej jako organ administracyjny. W tym względzie akt, poprzez który Komisja dokonuje pozasądowego potrącenia długów z wierzytelnościami na podstawie różnych stosunków prawnych z tą samą osobą, stanowi akt zaskarżalny w rozumieniu tego przepisu. To w ramach takiej skargi o stwierdzenie nieważności do Sądu należy zbadać zgodność z prawem jednej lub kilku decyzji o potrąceniu z uwagi na jej skutki obejmujące brak rzeczywistego wypłacenia należnych kwot.

W kontekście zwrotu, w następstwie audytu finansowego, kwot wypłaconych przez Komisję podmiotowi odpowiedzialnemu za finansowe wykonanie programu wdrożonego przez Europejski Fundusz Rozwoju, wniesienie o stwierdzenie nieważności decyzji o potrąceniu nie stanowi, w zakresie w jakim skarga zmierza także do stwierdzenia, że Unia nie posiada wobec skarżącego spornej wierzytelności, nadużycia proceduralnego, ponieważ kwestia istnienia spornej wierzytelności nie wynika ani z kontekstu umownego związanego z zawarciem umowy o świadczenie usług między

skarżącym a krajowym urzędnikiem zatwierdzającym, ani z wykładni postanowień umowy lub jakiegokolwiek porozumienia w sprawie udzielenia subwencji zawartych między skarżącym a Unią, reprezentowaną przez Komisję.

(zob. pkt 58, 60, 65, 66)

3. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 75, 76)

4. Z art. 63 ust. 1 i art. 65 ust. 2 rozporządzenia nr 215/2008 w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do dziesiątego Europejskiego Funduszu Rozwoju wynika, że właściwy urzędnik zatwierdzający, wyznaczony przez Komisję, jest zobowiązany sprawdzić istnienie i wysokość długu, a także warunki jego wymagalności oraz że może on anulować lub skorygować kwotę należności. W związku z tym Komisja w ramach wykonywania przysługującego jej uprawnienia dyskrecyjnego przy windykacji wierzytelności nie może uniknąć kontroli sądowej. W przeciwnym razie zakres uznania właściwego urzędnika Komisji stałby się w rzeczywistości uprawnieniem niemal arbitralnym, znajdującym się poza kontrolą unijnych sądów.

(zob. pkt 110, 111)

5. Komisja może zostać zmuszona do stwierdzenia nieproporcjonalnego charakteru dokonanej w wyniku audytu finansowego czynności odzyskania kwoty wypłaconej przez Komisję podmiotowi odpowiedzialnemu za finansowe wykonanie programu wdrożonego przez Europejski Fundusz Rozwoju, ze względu na to że po pierwsze, nie doszło do defraudacji środków z UE ze strony beneficjenta tej kwoty, oraz po drugie, że interesy Unii związane z koniecznością zapewnienia przestrzegania zasady należytego zarządzania finansami nie zostały w sposób istotny naruszone w tym zakresie.

(zob. pkt 128, 129)

6. Sprawozdanie z audytu nie jest aktem zaskarżalnym. Sprawozdanie z audytu stwierdza jedynie ewentualne, już istniejące nieprawidłowości, jak również wierzytelności, które z nich wynikają, nie zmienia zatem w ogóle sytuacji prawnej dłużnika tych wierzytelności. Komisja w ramach przyjęcia aktu potrącenia określającego ostatecznie jej stanowisko może powoływać się na wnioski z audytu tylko wtedy, gdy uzna je za prawidłowe i uzasadnione. W tym kontekście Komisja nie może zaniechać dokonania oceny wniosków sprawozdania z audytu w świetle zasady proporcjonalności.

(zob. pkt 131, 132)

7. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 145)

8. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 148, 149)

9. Aby skarga o zwrot wynikająca z bezpodstawnego wzbogacenia się Unii mogła być uznana, konieczne jest wykazanie wzbogacenia się Unii bez ważnej podstawy prawnej oraz zubożenia skarżącego związanego z tym wzbogaceniem się. Według zasad wspólnych dla praw państw członkowskich prawo do odszkodowania od wzbogaconej osoby jest uzależnione od braku podstawy prawnej takiego wzbogacenia.

(zob. pkt 156, 157)

10. W następstwie stwierdzenia nieważności decyzji o potrąceniu zmierzającej do odzyskania kwoty wypłaconej przez Komisję podmiotowi odpowiedzialnemu za finansowe wykonanie programu wdrożonego przez Europejski Fundusz Rozwoju z uwagi na naruszenie zasady proporcjonalności, Komisja nie może, w sytuacji gdy decyzja o potrąceniu została wydana na podstawie przepisów obowiązującego rozporządzenia finansowego, zostać poddana z powodu bezpodstawnego wzbogacenia Unii obowiązkowi zwrotu kwoty spornej wierzytelności składającej się z wydatków niekwalifikowalnych, stwierdzonych w sprawozdaniu z audytu. Komisja powinna natomiast wyciągnąć konsekwencje ze stwierdzenia nieważności decyzji o potrąceniu.

(zob. pkt 159, 160)

11. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 164, 165)